

INFORMACIJA **o rješavanju statusa raketne topovnjače RTOP-406**

Raketna topovnjača je mali brzi ratni brod, naoružan krilatim protivbrodskim raketama (kao primarni ofanzivni sistem naoružanja) i artiljerijskim sistemima (kao pomoćni odbrambeno-ofanzivni sistem naoružanja). Sedamdesetih godina prošlog vijeka, u bivšoj SFRJ započeo je razvoj raketne topovnjače tipa 401, prvenstveno namjenjenog za protivvazdušnu i protivbrodsku zaštitu. Prvi brod u klasi porinut je 15. oktobra 1976. godine, dok je svečano podizanje zastave i prijem broda u flotu obavljeno 14. februara 1977. godine u pomorskoj luci Lora u Splitu. Brod je imao tip 401 i ime "Rade Končar".

Od 1978. do 1983. godine u brodogradilištu u Kraljevici izgrađeno je i primljeno u sastav Jugoslovenske ratne flote pet raketnih topovnjača: RTOP-402 „Vlado Četković“, RTOP-403 „Ramiz Sadiku“, RTOP-404 „Hasan Zahirović-Laca“, RTOP-405 „Jordan Nikolov–Orce“ i RTOP-406 „Ante Banina“. Brodovi su bili veoma uspješni u izvršavanju postavljenih misija i zadataka u periodu u kom su izgrađeni i korišteni.

Raketna topovnjača RTOP-402 nalazi se u sastavu Ratne mornarice Hrvatske, rekonstruisana je i ugrađen joj je drugačiji raketni sistem. U sastavu Vojske Crne Gore ostalo je pet raketnih topovnjača, od kojih su RTOP-401 i RTOP-403 prodate, dok je raketna topovnjača RTOP-404 Zaključkom Vlade Crne Gore broj 07-243 od 25.10.2018. godine oglašena suvišnom za potrebe Vojske Crne Gore, ali još uvijek nije prodana. Raketne topovnjače RTOP-405 i RTOP-406 su ostale u sastavu Mornarice VCG. Remonti ovih brodova i brodskih sistema vršeni su redovno prema predviđenoj dinamici održavanja i dokovanja do 1991. godine, a u kasnijem periodu vršena su njihova neredovna dokovanja sa malim remontima i opravkama brodskih uređaja, oruđa i sistema.

Strategijskim pregledom odbrane raketne topovnjače nisu predviđene u sastavu Mornarice VCG, te je Dugoročnim planom razvoja odbrane (u daljem tekstu DPRO) planirana njihova konverzija u patrolne brodove, dok se ne realizuje nabavka dva nova patrolna broda za potrebe Vojske Crne Gore, kako je takođe planirano kroz DPRO. U skladu sa tim, u periodu od 2016-2019 godine vršeni su radovi na konverziji RTOP-405 u patrolni brod, nakon čega je predviđena konverzija RTOP-406. Tokom četiri godine, kroz tri ugovora, troškovi radova na konverziji RTOP-405 iznosili su 1.050.000,00€.

Nakon završenih radova na konverziji raketne topovnjače RTOP-405 u patrolni brod P-105, konstatovano je da brod nije doveden u funkcionalno ispravno stanje, što je uzrokovalo pokretanje sudskog postupka. Naime, pojedini uređaji na brodu, kao dio tehnički složenog sistema ne mogu da izvršavaju namjenski predviđene zadatke u svakom trenutku. Takođe, kada je u pitanju osnovno održavanje i tehnički pregledi brodskih uređaja i mehanizama (dnevni, sedmični i mjesečni pregledi) na ovim brodovima se sprovode veoma otežano zbog nedostatka potrebnih rezervnih djelova, nedovoljne količine potrošnih sredstava za održavanje, ali i stručnog kadra. U skladištima Mornarice Vojske Crne Gore postoje određene količine rezervnih djelova za ove brodove, koje se mogu koristiti još jedno izvjesno vrijeme dok je mnogim djelovima istekao rok upotrebe (npr. gumene brtve, zaptivni materijali i dr.). Rezervni djelovi koji se kupuju na tržištu nijesu zadovoljavajućeg kvaliteta koji je potreban za ugradnju na tehnički složenim i skupocjenim sistemima koji se nalaze na navedenim brodovima. Na pojedinim uređajima-sistemima već godinama se ne izvode radovi koji spadaju u domen godišnjih i tehničkih pregleda, zbog nedostatka stručnog kadra i tehničkih kapaciteta. Najveći problem u održavanju predstavlja nepostojanje specijalizovanih remontnih ustanova ili firmi u Crnoj Gori koje imaju kapacitete za održavanje i remont brodskih oružnih sistema i sistema za upravljanje vatrom što značajno, već duži period utiče na ispravnost, pouzdanost i upotrebu ovih sistema. Takođe, za upravljanje i održavanje ovih brodova potrebno je znatno veće brojno stanje posade nego što je sada, što ne korespondira sa projektovanim budžetiranjem i razvojem Mornarice VCG.

Suočen sa svim identifikovanim problemima nakon konverzije raketne topovnjače RTOP-405 u patrolni brod P-105, Generalštab VCG je predložio, a Ministarstvo odbrane prihvatilo stav da ovako dobijeni patrolni brod ne može da odgovori zahtjevima MVCG, pa se shodno tome odustalo od konverzije RTOP 406. Predmetni plovni objekat je duži niz godina bez posade i održavanja i kao takav u trenutnom stanju, sa zastarjelim brodskim sistemima, ne može naći primjenu i upotrebu u složenim i zahtjevnim zadacima koji se postavljaju pred Mornaricu i Vojsku Crne Gore, pa je s tim u vezi potrebno regulisati status navedenog plovnog objekta. Na plovnom objektu nema posade koja bi se brinula o istom i ako se u kratkom periodu ne reguliše status plovnog objekta i ne realizuje njegova prodaja, isti će zbog vremenskih uticaja i neodržavanja propadati sve više i u krajnjem izgubiti svoju vrijednost. Oglašavanjem suvišnim topovnjače RTOP-406 riješio bi se balast koji opterećuje Vojsku Crne Gore, a sa druge strane prihodovala bi se određena sredstva koja bi se koristila za opremanje jedinica Vojske.

Navedeni stav još više dobija na značaju ako se uzme u obzir da je Zakonom o budžetu za 2022. godinu Ministarstvu odbrane odobreno kreditno zaduženje u cilju nabavke patrolnih brodova.

Ministarstvo finansija je aktom broj 12-25-810/22-16387/1 od 06.07.2021. godine, podržalo predmetnu inicijativu Ministarstva odbrane, u skladu sa važećim zakonskim propisima, uz napomenu da konačnu odluku donese Vlada Crne Gore.

Pregled i podaci raketne topovnjače RTOP-406

r/b	Naziv sredstva	Slika	Lokacija
1.	Raketna topovnjača RTOP-406		luka Bar
<p>Deplasman:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 237.6/250 t <p>Dimenzije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dužina 44.99 m • širina 7.86 m • visina 12.8 m <p>Gaz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pramac 1.84 m • krma 2.90 m <p>Pogon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diesel motori, 2 x 2.648 kW 16V538TB91, MTU, Germany • Gasne turbine, 2 x 3.310 kW "Proteus" tip: 52M/558, Rolls-Royce <p>Eletrično napajanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnovno: 220/380V;50Hz • pomoćno: 3x80kW <p>Kormilarski uređaj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vrsta: elektro-hidraulično, • 2 x rude • "DECCA" PILOT-752 <p>Brzina:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 22/40 čv, <p>Daljina plovljenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 780 M-ekon. <p>Zalihe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voda 2 t • gorivo 40 t <p>Autonomnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 dana 		<p>Naoružanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2x PBR P-20,22 • 2x57mm M-70 • 4/II x RB-128 mm "SVITAC" <p>Radari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Radar "DECCA" RM-1226 • Radarski uređaj za legitimisanje RUL "NIHROM" • Radar detektor "S-2150" • Radiološki detektor "NOSKE" <p>Sistem za upravljanje vatrom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sistem za upravljanje vatrom 9 LV 202 <p>Navigacijski uređaji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žiro kompas "ANSCHUTZ-STANDARD" VI • brzinomjer "SAGEM" LH-YU 1 • dubinomjer "ATLAS 470" • Situacioni sto "SAGEM" TTH-YU 1 <p>Komunikacioni uređaji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Radio-teleprinter device RTU-100/M • Radio-teleprinter device RTU-400/M • Radio-prijemnik "Markoni" • Radio-primopredajnikRUP-12M • Radio telefon UKT-FM 66/17 • Radio- primopredajnik AMR-750 • Komandni interfoni BKI-13 i BKI-14 <p>Materijal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • čelik <p>Godina i mjesto gradnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1977/80,Kraljevica <p>Broj članova posade</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 	